

Isabel Ashdown

IJSKOUD

Je ouders kun je altijd vertrouwen. Toch?

DEEL 1

1. Eva, Valden, Noorwegen

Ik zit op de bijrijdersstoel in het busje van een vreemde, op de besneeuwde weg tussen het bos en het dorp, als de vos op het pad voor ons verschijnt. Haar adem is zichtbaar in de nacht, het wit van haar vacht vermengt zich met de sneeuw. Haar poten stevig op de grond, haar ogen gefocust. Ik ken haar. De bestuurder naast me is een vage schim, even onscherp als de vos scherp is. Een vage schim die opgaat in de sneeuwstorm, die flarden ijs tegen de voorruit slaat. De bus lijkt in slow motion over de weg te rijden en ik vraag me net af of ik droom, als we met het verre geluid van gierende banden plotseling tot stilstand komen, en alles, behalve de vos, uit het landschap verdwijnt. Ik leun voorover, dicht tegen de voorruit aan, en kijk de vos recht in de ogen. Een oeroude vorm van communicatie verbindt ons in onze gedachten.

Net als ik denk dat ik de bedoeling van de vos kan begrijpen, draai ik mijn hoofd naar de bestuurder. Die opent zijn mond om iets te zeggen, maar dan dringt de snerpende, nachtelijke kreet van de poolvos mijn hoofd binnen, en het hele beeld verdwijnt in een koele, witte leegte. Net als de ruimte in mijn hoofd, de ruimte waar mijn herinneringen horen te leven.

Ik ontwaak midden in de nacht, leeg. In de geestelijke ruimte waar dagdromen normaliter sluimeren, is niets. In het duister sta ik lange minuten stil bij deze gedachte, en vraag me af hoe het komt dat ik deze ervaring nooit eerder heb gehad. Kortstondig werkt het bevrijdend. Ik voel bijna niets. Ik weet alleen dat ik Eva ben, dat ik zestien ben, dat ik met mijn ouders in een bos bij een meer woon. Ik kan het landschap voor me zien, dat achter de met luiken gesloten ramen van ons rode houten huis bij het meer ligt. Het dichte bos voor ons, een baldakijn van sparren, leidt naar de oever van het meer. Diepblauw in de winter, kristalhelder in de zomer. Erachter liggen met sneeuw bedekte bergen. Verblindend witte toppen rijzen op

naar de hemel: een panorama van een waterval, heide en rotsen. Behalve deze heldere beelden, die me in bed houden, is mijn geest vredig leeg.

Maar deze rust is van korte duur, want met een adembenemende snelheid haalt mijn lichaam mijn gedachten in, en pijn, scherp als een mes, verscheurt me. Ik hap naar adem in het donker, en in shock grijpen mijn vingers mijn lakens vast.

De kamer is stil en koud, donker als het graf, en de irrationele gedachte dat ik misschien dood ben, overvalt me. Ja, we zijn gewend aan rust, we leven op afstand van de bewoonde wereld, maar deze stilte is verontrustend.

Ik hoor niet het geruis van verwarmingsbuizen, niet het murmelend gesnurk van pappa aan de andere kant van de muur, niet het regelmatige getik van de wilgenstruik die mijn raam raakt in de nachtelijke wind. Er is iets heel, heel erg mis.

Met alle kracht die ik heb, probeer ik mijn arm op te tillen. Ik reik naar mijn nachtkastje. Steken van pijn trekken door me heen, van mijn enkels tot mijn kruin, en vertragen mijn bewegingen. Waar is mijn schemerlamp? Mijn vingers zoeken, maar vinden het knopje niet waar het zou moeten zijn. Ik sla mijn benen voorzichtig over de rand van mijn bed. De vloer onder mijn voeten is van hout. Dit is niet de vloer van mijn slaapkamer. Ik betast de randen van het bedframe, en herken de structuur van de metalen spijlen niet. Ook het kraken van de bedbodem niet. Langzaam, traag als mijn lichaam, bekruipt paniek mijn geest. De paniek verbindt zich vervolgens met mijn hartslag, en mijn bloed wordt sneller rondgepompt dan ik aankan. Ik vecht tegen opkomende misselijkheid. Ik sta op, strompel met mijn armen voor me uit door een lege ruimte, tot ik met mijn vingers de panelen van een houten wand voel. Waar ben ik? Waar zijn mijn ouders?

Blind betast ik de contouren van de wand, tot ik struikel over een afstapje en mijn handpalmen een deur voelen. Godzijdank! Ik haal opgelucht adem, terwijl stekende golven van pijn me overvallen. Een uitweg! Maar als ik mijn hand om de kruk leg en hem omdraai, blijft de deur gesloten. Hij is aan de buitenkant op slot.

Ik heb geen controle meer over wat er verder gebeurt, angst overvalt me, en er is nog maar een ding dat ik kan doen. Ik schreeuw. En het schreeuwen gaat maar door en door, en begint een eigen leven te leiden, tot er eindelijk licht onder de deur door schijnt, en snelle voetstappen de trap op klimmen aan de andere kant van de deur.

‘Eva?’ zegt een stem zacht fluisterend, als ze het slot opendoet. Het is mamma. O, dank u God, het is mamma. ‘Eva, lieverd, doe iets rustiger aan.’

2. Eva

Als ik mijn ogen open, weet ik dat het ochtend is, want het door de sneeuw gereflecteerde licht dringt door de luiken, en werpt witte strepen op de muur van de zolder. Mamma is precies waar ze was, toen ik vannacht weer in slaap viel. Ze ligt om me heen gekruld, mijn hoofd rust in haar nek, ik ruik de geur van haar favoriete parfum, en ik voel me gerustgesteld door de warmte van haar lichaam en haar zachte krullen tegen mijn wang. Het is warm onder de dekens, maar de lucht in de ruimte is koud, mijn ademhaling een witte damp.

‘We moeten zorgen dat hier een extra verwarming voor je komt,’ zegt ze, mij duidelijk makend dat ze wakker is. ‘Ik denk dat de radiator stuk is. Geen wonder dat je vannacht wakker werd.’

Ik houd mijn adem in, terwijl mijn geest ronddwaalt, op zoek naar antwoorden op de vraag wat er aan de hand is. Buiten het raam schreeuwt een vos. Zijn kreet lijkt op een kinderstem, waarna het geluid langzaam wegsterft.

‘Waarom ben ik -’ begin ik te zeggen, maar mamma trek me naar zich toe, haar warme handen over mijn oren, en kust me op mijn voorhoofd.

‘Hoe voel je je vanmorgen?’ vraagt ze. Ze laat me los, stapt uit bed en legt de dekens om mijn schouders. Ze loopt door de kamer en knipt in het voorbijgaan de schemerlamp aan. Ze legt haar hand een paar seconden op de radiator. Ze draagt een crèmekleurige kabeltrui en een flanelen joggingbroek, en haar roodblonde haar hangt over haar rug, verward na een nacht slapen. Ze bukt zich om aan de knop van de radiator te prutsen.

Ik kijk met toegeknepen ogen, gefascineerd door het nonchalante van haar bewegingen, en probeer de juiste woorden te vinden.

‘Waarom ben ik hier, mamma? Waarom lig ik op zolder?’

Ze draait zich om en glimlacht, maar ik zie het verdriet in haar ogen, en

ik zie dat ze haar best moet doen om zich goed te houden. ‘We hebben het hier toch over gehad, lieverd? Herinner je je dat niet?’

‘Hebben we dat?’ antwoord ik, en staar haar aan, verschrikt omdat ik geen idee heb waar ze het over heeft. ‘Ik weet het niet. Ik herinner me het niet.’ En dan herinner ik me die leegte waarmee ik vannacht wakker werd. Het gevoel dat ik leeg was, dat mijn brein als het ware gereset was. Dat ik volledig blanco was.

‘Ja, we hebben het er nu verschillende keren over gehad. Maar je hebt nog steeds moeite met het onthouden van informatie. Dat is niet abnormaal na dit soort trauma. Je hoeft niet bang te zijn, het is maar tijdelijk. Daar zijn we zeker van.’

‘Trauma?’ vraag ik. Ik probeer rechtop te zitten. Een stekende pijn trekt door mijn ribben. Ik weet een kreet binnen te houden. ‘Wat is er mis met me?’ Ik duw mijn dekens weg. Mijn handen beginnen te trillen.

Mamma komt naar me toe en maakt de knoopjes van mijn pyjamajas los. En dan zie ik het voor het eerst. Een kriskras patroon van littekens, dat begint op mijn borstbeen, en dat via mijn ribbenkast naar beneden loopt, om te verdwijnen in mijn pyjamabroek. Ik bekijk de littekens en draai mijn gezicht weg, geschokt door de aanblik van mijn eigen beschadigde huid.

‘O God... o nee, mamma? Wat is dit, wat is er met me gebeurd?’ Ik duw in paniek haar handen weg, ik trek aan de dekens en wil mezelf bedekken. Ik wil dat het allemaal verdwijnt.

‘Het ziet er goed uit,’ mompelt ze. ‘De littekens worden een beetje strakker, dat is alles. We moeten die speciale crème blijven gebruiken, om je huid soepel te houden. Het helpt bij de genezing.’

Ik huil, maar voel mijn tranen nauwelijks. Als mamma opkijkt, zoeken mijn ogen de hare, in stilte vragend om antwoorden die ik begrijpen kan. Ik voel me verward, alsof ik gek ben geworden. Van binnen en van buiten ben ik mezelf niet.

Opnieuw omarmt ze me, en ook al doet dat fysiek pijn, ik wil dat ze me omarmt. ‘Alsjeblieft, mamma.’ Ik huil op haar schouder. ‘Vertel het.’

Voordat ze in staat is om te antwoorden, worden we onderbroken door

het gekraak van voetstappen op de houten trap buiten de kamer, en pappa's bebaarde gezicht verschijnt, glimlachend en vrolijk. Hij is al aangekleed voor zijn werk, in een dik ruitjeshemd en een werkbroek. Ik herinner me beelden, als scènes uit een film die ik honderd keer heb gezien. In die beelden zijn we in de keuken, bereiden we het avondeten en is het buiten donker en binnen warm. Pappa komt binnen via de achterdeur. Hij trapt zijn met sneeuw bedekte werkschoenen uit voordat hij op sokken over de tegels schuifelt om mamma een kus op haar wang te geven. Ik kijk op van het uien snijden en zeg dat hij eruitziet als een houthakker. Hij zegt dat hij er alleen zo bijloopt omdat mamma dat leuk vindt. Mamma zegt dat ze niets aan hem zou willen veranderen. Het is een liefdesscène, denk ik nu, en hij maakt me blij, behalve dan dat ik hem moet verlaten, omdat iemand mijn naam roept.

'Eva?' zegt mamma. Ze schudt aan mijn schouder. Ik realiseer me dat ze me al een tijdje roept.

'Pappa is er.'

Langzaam keren mijn gedachten uit het verleden terug naar het heden, naar mij, liggend in dit vreemde bed, met mijn moeder naast me en mijn vader in de lage deuropening. De schemerlamp werpt pappa's grote schaduw over het plafond. Zijn blik is... hoe? Verwachtingsvol? Hoopvol? Het is moeilijk te zeggen.

'Hallo lieverd,' zegt hij, en even voelt het alsof ik naar een vreemde kijk. 'Hoe gaat het vanochtend? Je liet ons vannacht behoorlijk schrikken.'

Ik open mijn mond om te antwoorden, maar mamma antwoordt voor mij. 'Ze voelt zich nu veel beter, hè, Eva? Ik denk dat het weer een nachtmerrie is geweest, zoals je die vaker hebt gehad sinds je weer thuis bent.'

'Waar ben ik geweest?' vraag ik.

Pappa's glimlach blijft op zijn gezicht, gefixeerd, en ik merk onmiddellijk een verandering op bij mamma. Een plotselinge draai van zacht en toegankelijk naar kortaf en zakelijk. Dit is iets wat ik me wél herinner: de manier waarop mamma zich op twee verschillende niveaus beweegt. Aan de ene kant de aardige, vrolijke Ingrid. Degene die ieder moment van haar vrije

tijd besteedt aan haar echtgenoot en haar enig kind. Degene die droomt van off-grid leven en wereldvrede, van het eenvoudige leven. Aan de andere kant Ingrid de professional. De neurochirurg, de no-nonsense teamleider en allround volwassene. Die laatste is zojuist in de kamer tevoorschijn gekomen, opgeroepen door, denk ik, de uitdrukking op pappa's gezicht. Pas nu zie ik dat zijn glimlach geforceerd en gespannen is.

'Is alles in orde, Tobias?' vraagt mamma.

Pappa kijkt over zijn schouder, en dan terug naar mamma. 'Ja hoor,' antwoordt hij. 'Prima, alleen belde de commissaris zojuist om te zeggen dat hij en Bern onderweg zijn hiernaartoe.'

'Nu?' Mamma staat op en loopt door de kamer om de ramen open te doen en de luiken terug te slaan, waarna de kamer zich vult met het schelle licht dat gereflecteerd wordt door het met sneeuw bedekte landschap. 'Kun je ze niet afzeggen?'

Pappa pakt het lege glas van het nachtkastje en leunt voorover om mijn haar te kussen. 'Hij vroeg of Eva goed genoeg was, en ik zei van niet, maar hij bleef aanhouden. Hij zei dat het nu meer dan een week geleden was en dat hij echt met haar moest praten.'

'Wat is meer dan een week geleden?'

'Dat je thuiskwam uit het ziekenhuis, lieverd. Ingrid, hij zei dat hij hier rond half tien zou zijn. Hij wil Eva fatsoenlijk verhoren.'

'Ze is niet in staat om hen te helpen. Ze is alles vergeten wat we haar hebben verteld,' zegt mamma met een vlakke stem.

'Wat ben ik vergeten?' roep ik, en sla met mijn hand tegen mijn voorhoofd, waardoor er een scherpe pijn door mijn slaap trekt.

'Ho, voorzichtig,' sust mamma. Ze tilt mijn pony op om mijn voorhoofd te inspecteren. 'Deze is nog behoorlijk pijnlijk, lieverd.' Ze gaat weer zitten en neemt mijn handen in de hare. Op een luchtige toon zegt ze: 'Je was betrokken bij een auto-ongeluk, Eva. Je hebt meerdere botten gebroken, en interne verwondingen en een ernstig hoofdtrauma opgelopen.'

Is dit hoe ze met haar patiënten omgaat? Kalm, gecontroleerd, feitelijk.

'Heb ik een hersenbeschadiging?' vraag ik. Het antwoord moet wel 'ja'